

מסורת הש"ס

(א) גי' רש"י יטלים לקיים מצב
(ב) ויפסוקה פסוקהו קמ"ד רס"ה
(ג) מניח. פסוקהו קמ"ד רס"ה
(ד) גי' ז"ל מלה
(ה) נקמת עיניו. פסוקהו קמ"ד רס"ה
(ו) נקמת עיניו קמ"ד רס"ה ע"י רש"י

תורה אור השלם

1 תחת אבותינו יהוה בןך
תשתחוו לשנים בכל הארץ:
התלמיד מה יז

גילון הש"ס

תוס' ד"ה וליטרי בו ותיבה
למה לא וכל אחיו. ע"י
מכות דף לא ע"ב תוס' ד"ה
דפוס:

גהות הב"ח

(א) נבי' אחרים יוכלו לקיים מצב
יהוה ויטה איהו לא מתימני
אחרני מתימני ומי קושה:
(ב) רש"י ד"ה אלא פי קשה
וע' שהיה מיוצא מ'מרים ודלקת
עם אחיו בנכסי חבר ושהיה
כסר נוטל ב' מלקים: (ג) ד"ה
בדלק וע' והלא אינו כסר:
(ד) ד"ה אלא וכו' עמם משו
כ"ל ותיבה פ' נתקם: (ה) ד"ה
ואת"י וכו' או הויה עמם:
(ו) תוס' ד"ה ולמנו וכי'
צנכסי ששנפלו לו כשהוא גוסס
וע' ותי' אבאי מפקת:
(ז) בא"ד לחן בעל חוב נוטל
ג"כ כלומר יהי לקומה שאיל
מוצא מני גלג' דמיס לאו
אלה כעמי': (ח) בא"ד מכה
אברה דהו' נתקן קמ"ד וע'
מדלמא רב דאבא על דף
ק"ה יתומים שגבי ק"ק
נחמה אכ"ה: (ט) בא"ד חלק
שעניו לעיל פסק' יש מלקין
וסבירא להו לשלוה מהם
דהבא ב"י ויחנן דאמר
לעיל בפ' יש נחמליה מכה
הבן בחיי האב וכו' הבן
בחיי האב דלא קנה לוקח
מ"מ: (י) ד"ה אלא וכו' ולא
גרסי' אלא פי אימתי וכי' ולמנו
מתם אלא שמה ששלמו לו ה"ל:

מוסף תוספות

א. דאפי' לר"מ דאמר אדם
מקנה דשליב' ה"מ כגון
בכסיו שנפלים בשעת שיש
בו כח לתנח' לאחריה אבל
גוסס אינו יכול לדבר והא' בו
כח ליתן והלכך לא מצי
לאקוויננו מקמי דאתו
והיה אחת חכמים ששאז
ליתו אן יכול להקנותו ור"ש
מקורו א"ל יכול לדבר והא' בו
ג. וזה אינו קשה להם. שיה
מקוללת כס' ה"מ. ג. א. נ. וזה
הוא שיש חשבון
מוציא מיד הלוקחות בתנח
ואף הדמים שקבל אביו לא
יחזיר, דגיה דהמכר אינו מכר
מ"מ הדמים שהוציא יחזיר
מתוך אותם הנכסים ואפי' לא
הגיע אביו אחריהם והפך
שנתו אתו. ט. ומוציא דקמ"ה
הכא פירוש מפיק, דקמ"ה
מוציא מיד שפיר. דקמ"ה.
ד. ומקולי כחובה שגאו באן
בדאמוקין חתם לענין שבה.
שהיא מקוללת כס' ה"מ.
ה. א"י ד"ה דהו' דתי
בכבודו אין האשה נוטלת
בראו ה"מ כשפלה יורשה
שתיהו ארויה לבעלה לפי
חזונו שלא היה לו לבעלה
לפי שהיא שאלה היה לו
לבעלה בן שיש יורשו
כשפלה לו מאביו ולא מבניו
לאשה וכן נמי לבעל חוב,
אבל היכא ששאל לבעלה בן
יורש שתיהן בבנים בעלה לא
חשבניו ליה ראו, להפסיק
בחותמה דדיקן שבאית
הירשה ליד בנו חשבניו
כאילו באה לידו בן נמי בעל
חוב. ט. ודכשפלה יורשה
משפחה לראובן חשבניו
ליה כאילו היה בורד אפי' מכה
או אלא שלא נתקיים ב"ד עד
כעשירי. כ"ט. א. ב. [נ"י] שראו
שטר כחובה. רש"י. ט. ט. [ד] מ'שום
חשבון וכו' היה יורש לו בבורות
של לא נעשה חתנו ונעשה חתנו
ודרש שהיא אף לחוב פסול עליו.
והלכך לא יחשיבין שמה
כעשה שהיא שבעה חתנו.
כ"ט. אב"ה היה יורש לו ערוה
עד שלא נעשה גולן קושה אפי'
אחרים אין פסול
על כתב יד אלא איכ' הוחזק
בת ידו כדאי שטר או קודם
נעשה גולן, הא לאו הכי יחשיבין
שמה כתבו דפסוליהו גולן
משום דלא הוימין חוב, אבל
הירשה מכה אבי אביו מחמת
אביו היה באר לו וצ"ע
מהו שמהו חוב, ורש"י
מהו שמהו חוב, ורש"י

מי שמח פרק תשיעי בבא בתרא

קנט.

עין משפט
נר מצוה

קנט א מ"ח פ"ג מהל'
מכירה ה' ז' סמנ'
עשין פ"ג טו"ש מ"ח מ"י
רי"ש פ"ג ג'
קנט ב מ"ח טו"ש פ"ג טו"ש
ספ"ד ד'
קנט ג ד מ"י פ"ד מהל'
ערוה הלכ' ה סמנ'
לז"ק ר"ז ר"ז טו"ש מ"ח מ"י
מ"י ח טו"ש ל' ורובד אלפס'
פסוקהו קמ"ד רס"ה פ"ג דף רמ"ג:
קנט ה ו מ"י טו"ש פ"ג טו"ש
טו סמנ' פ"ג טו"ש פ"ג טו"ש
ח"מ מ"י ל' טו"ש י'

רבינו גרשום

בן שמכר בנכסי אביו בחיי
אביו ומת הבן אביו אביו ואחר
כך מת אביו והוחזק הלוקח
כמו שמכר לו הבן. בנו של
בן מוציא מיד הלוקחות וזו
היא שקשה בדברי רמב"ם
שדבר תימה הוא: אביו
מוכר ואחר אביו מצי עמך.
מאי קושיא להכי מוציא מיד
הלוקחות דמי למימרי כשמכר
נכסיו הללו לא היה עדיין
מוחזק מיד הלוקחות דאביו
קיים והוא לא קודם לראובן
ולא באר נכסיו לידו ואנו
יורשין מכה אבי אביו להכי
מוציא מיד הלוקחות דאביו
לא מדוכין: וסמאי ומצי למימר
הכי דמכה אביו דאבא אתניא.
דהכי כתיב קרא תחת אבותינו
יהיו בניך אלמא דבמקום אבי
אביו מצי עמך וכו' הכי דאבי
אביו מוציא מיד הלוקחות
הכי נמי מוציא הבן: אלא
אי קשה ברי ממונות הא
קושיא. וכן שמכר בחלק בכורה
בחי' אביו ומת הבן בחיי אביו
דלא היה מוחזק בנו מוציא
כו'. א"י מכה אביו דאבא
קא אתי האי בן הבן בחלק
בכורה מאי עבידתיה האב
אביו לא היה בחי' דלית
האי חלק בכורות: והיינו קשה
בדיני ממונות אמאי מוציא
מיד הלוקחות. ומאי קושיא
כלומר אמאי זו קשה הא מצי
למימר מכה אביו דאב' קא
אתניא בכלוהו נכסיו דיהוהו תיה
יורש שנו ובמקום אב קא
אתניא ליהוהו בכורות ולתבע
מה שמכר בחלק בכורות דלא
מצי מוכרין דראוי הוה ולא
מוחזק וימנשו הכי מוציא
בן הלוקחות: אלא קשה
בדיני ממונות. ומאי קושיא לא
אין זה ראויה אלא משעבד ליה מדר'
נתן. 1 מיהו קשה דה"ל בן שלוח ולא
בן שמכר ולא ליתא צנו מוציא מיד
הלוקחות ועוד קשה למה יש לו להיות
ללקוחות שעבד על הצד מצי עמך
ממלוה על לך מלוה על פה
גדול מזה על כן נראה לר"י דללו
נכסיו כתב האב לצנו מהיום ולאחר

ולומרנו לוי. לקוחות אבון זצ"ה
אין אדם יורש מה שמכר אביו: דלמא
לראובן מכה יעקב דהוא אביו
כצניס וכי היכי דראובן אבי
היה יכול לירש את יעקב אביו אילו

איתמר *בן שמכר בנכסי אביו בחיי אביו
ומת בנו מוציא מיד הלוקחות וזו היא שקשה
בדיני ממונות ולימרו ליה אבון מזבין ואת
מפיק ומאי קושיא דלמא מצי אמר מכה
אביו דאבא קאתינא תדע דכתיב יתחת
אבותיך יהיו בניך תשיממו לשנים בכל
הארץ אלא אי קשיא הא קשיא בן בכור
שמכר חלק בכורה בחיי אביו ומת בחיי אביו
בנו מוציא מיד הלוקחות וזו היא שקשה
בדיני ממונות אביו מזבין איהו מפיק וכי
תימא הכא נמי אמר מכה אביו דאבא
קאתינא אי מכה אביו דאבא קא אתינא
בחלק בכורה מאי עבידתיה ומאי קושיא
דלמא מצי אמר מכה אביו דאבא קאתינא
ובמקום אב קאימנא אלא אי קשיא הא קשיא
היה יודע לו ערות בשטר עד שלא נעשה
גולן ונעשה גולן הוא אינו מעיד על כתב ידו
אבל אחרים 6 מעידין השתא איהו לא מהימן
אחרני מהימני וזו היא שקשה בדיני ממונות
מאי קושיא דלמא יכגון שהוחזק כתב ידו
בב"ד אלא אי קשיא הא קשיא היה יודע לו
עדות בשטר עד שלא תפול לו בירושה הוא
אינו יכול לקיים כתב ידו אבל אחרים יבולין
לקיים כתב ידו 6 ומאי קושיא דלמא הכא
נמי כגון שהוחזק כתב ידו בב"ד אלא אי
קשיא הא קשיא 6 היה יודע לו בעדות עד
שלא נעשה חתנו ונעשה חתנו הוא אינו מעיד
על כתב ידו אבל אחרים מעידין הוא לא
מהימן אחרני מהימני וכי תימא הכא נמי
כגון שהוחזק כתב ידו בב"ד והא אמר רב יוסף
בר מניומי אמר רב נחמן יאף על פי שלא
הוחזק כתב ידו בבית דין ומאי קושיא דלמא
גזירת מלך היא דאיהו לא מהימן ואחרני
מהימני ולא משום דמשקר דאי לא תימא
הכי משה ואהרן לחותנם משום דלא מהימני
הוא אלא גזירת מלך הוא שלא יעידו להם
ה"ג גזירת מלך הוא שלא יעיד על כתב
ידו לחותנו אלא לעולם כדאמרין מעיקרא
בברכה כתיב ומוי מצית אמרת בברכה כתיב
אבל

הוחזק כתב ידו בב"ד. מכאן יש ללמוד שאם היו שנים מעידים ואח"כ נעשו קרובים שאחר מעיד על כתב ידו שמכרין אותו ולא חיישינן
שמה היום חתם 8 דהוא בברכה הוא דברית. דלמא מעינין קרא שזכה הלוקח לזנטי כמותו דכתיב בתורה תשיממו לשנים בכל הארץ:

ולומרנו לוי. לקוחות אבון זצ"ה
אין אדם יורש מה שמכר אביו: דלמא
לראובן מכה יעקב דהוא אביו
כצניס וכי היכי דראובן אבי
היה יכול לירש את יעקב אביו אילו

איתמר *בן שמכר בנכסי אביו בחיי אביו
ומת בנו מוציא מיד הלוקחות וזו היא שקשה
בדיני ממונות ולימרו ליה אבון מזבין ואת
מפיק ומאי קושיא דלמא מצי אמר מכה
אביו דאבא קאתינא תדע דכתיב יתחת
אבותיך יהיו בניך תשיממו לשנים בכל
הארץ אלא אי קשיא הא קשיא בן בכור
שמכר חלק בכורה בחיי אביו ומת בחיי אביו
בנו מוציא מיד הלוקחות וזו היא שקשה
בדיני ממונות אביו מזבין איהו מפיק וכי
תימא הכא נמי אמר מכה אביו דאבא
קאתינא אי מכה אביו דאבא קא אתינא
בחלק בכורה מאי עבידתיה ומאי קושיא
דלמא מצי אמר מכה אביו דאבא קאתינא
ובמקום אב קאימנא אלא אי קשיא הא קשיא
היה יודע לו ערות בשטר עד שלא נעשה
גולן ונעשה גולן הוא אינו מעיד על כתב ידו
אבל אחרים 6 מעידין השתא איהו לא מהימן
אחרני מהימני וזו היא שקשה בדיני ממונות
מאי קושיא דלמא יכגון שהוחזק כתב ידו
בב"ד אלא אי קשיא הא קשיא היה יודע לו
עדות בשטר עד שלא תפול לו בירושה הוא
אינו יכול לקיים כתב ידו אבל אחרים יבולין
לקיים כתב ידו 6 ומאי קושיא דלמא הכא
נמי כגון שהוחזק כתב ידו בב"ד אלא אי
קשיא הא קשיא 6 היה יודע לו בעדות עד
שלא נעשה חתנו ונעשה חתנו הוא אינו מעיד
על כתב ידו אבל אחרים מעידין הוא לא
מהימן אחרני מהימני וכי תימא הכא נמי
כגון שהוחזק כתב ידו בב"ד והא אמר רב יוסף
בר מניומי אמר רב נחמן יאף על פי שלא
הוחזק כתב ידו בבית דין ומאי קושיא דלמא
גזירת מלך היא דאיהו לא מהימן ואחרני
מהימני ולא משום דמשקר דאי לא תימא
הכי משה ואהרן לחותנם משום דלא מהימני
הוא אלא גזירת מלך הוא שלא יעידו להם
ה"ג גזירת מלך הוא שלא יעיד על כתב
ידו לחותנו אלא לעולם כדאמרין מעיקרא
בברכה כתיב ומוי מצית אמרת בברכה כתיב
אבל

הוחזק כתב ידו בב"ד. מכאן יש ללמוד שאם היו שנים מעידים ואח"כ נעשו קרובים שאחר מעיד על כתב ידו שמכרין אותו ולא חיישינן
שמה היום חתם 8 דהוא בברכה הוא דברית. דלמא מעינין קרא שזכה הלוקח לזנטי כמותו דכתיב בתורה תשיממו לשנים בכל הארץ:

6 נראה דל"ל ויזן דלמא היו אלו מעיד אצל אחריים וכו'.